

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Osijek

KLASA: 041-01/23-10/12
URBROJ: 613-16-24-10
Osijek, 1. ožujka 2024.

Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti

**Upravljanje i korištenje
skloništa za građane na
području Grada Osijeka**

SADRŽAJ

stranica

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
JAVNA I DRUGA SKLONIŠTA U SUSTAVU CIVILNE ZAŠTITE	5
UPRAVLJANJE I KORIŠTENJE SKLONIŠTA ZA GRAĐANE NA PODRUČJU GRADA OSIJEKA	12
Normativno uređenje upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa	13
Evidencije javnih i drugih skloništa	18
Planiranje i izgradnja skloništa te održavanje i korištenje javnih skloništa	21
Informiranje javnosti	24
OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA I KORIŠTENJA SKLONIŠTA ZA GRAĐANE NA PODRUČJU GRADA OSIJEKA	26
OČITOVANJE GRADA OSIJEKA	28

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA I KORIŠTENJA
SKLONIŠTA ZA GRAĐANE NA PODRUČJU GRADA OSIJEKA

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja i korištenja skloništa za građane na području Grada Osijeka.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 17. travnja 2023. do 1. ožujka 2024.

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije učinkovitosti je upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa za građane na području Grada Osijeka. Pod javnim skloništimama u ovoj reviziji smatraju se skloništa u vlasništvu Grada Osijeka i skloništa kojima upravlja Grad Osijek, a pod drugim skloništimama smatraju se skloništa u stambenim i poslovnim zgradama u vlasništvu i nadležnosti drugih pravnih i fizičkih osoba te drugi objekti za sklanjanje ljudi. Pod upravljanjem i korištenjem skloništa smatraju se poslovi evidentiranja javnih i drugih skloništa, reguliranja vlasničkopravnog statusa, izgradnje, tekućeg i investicijskog održavanja javnih skloništa, davanja u zakup i na korištenje javnih skloništa te obavljanje drugih poslova u vezi s javnim i drugim skloništimama, u skladu s propisima i unutarnjim aktima Grada Osijeka.

Subjekt revizije je Grad Osijek (dalje u tekstu: Grad).

Osnovni cilj revizije je ocijeniti učinkovitost aktivnosti Grada u vezi s upravljanjem i korištenjem javnih skloništa na svom području.

Posebni ciljevi revizije su:

- provjeriti normativno uređenje odnosno uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa
- provjeriti evidencije i cjelovitost podataka o javnim i drugim skloništimama na području Grada
- provjeriti planiranje, izgradnju i održavanje javnih skloništa i koriste li se u skladu s unutarnjim aktima Grada i pažnjom dobrog gospodara
- provjeriti provođenje informiranja javnosti o aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite za ostvarivanje zaštite i spašavanja građana u slučajevima velikih nesreća i katastrofa te u otklanjanju posljedica terorizma i ratnih razaranja.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme za obavljanje revizije, analizirana je pravna regulativa i unutarnji akti subjekta revizije, objave u medijima te drugi dostupni podaci.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode:

- proučeni su i analizirani propisi te drugi dostupni materijali u vezi s upravljanjem i korištenjem skloništa
- analizirani su podaci iz planskih dokumenata sustava civilne zaštite koje donosi i objavljuje Grad
- provjerena je dokumentacija Grada u vezi s ustrojavanjem evidencija o stanju i opremljenosti te s upravljanjem i korištenjem skloništa
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama Grada i pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima u vezi s upravljanjem i korištenjem skloništa.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Grada u vezi s upravljanjem i korištenjem skloništa.

Kriteriji su utvrđeni prema područjima revizije: normativno uređenje upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa, evidencije javnih i drugih skloništa, planiranje, izgradnja i održavanje te korištenje javnih skloništa i informiranje javnosti.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

- **Je li upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa na području Grada učinkovito?**

Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća potpitanja:

- Je li Grad normativno uredio upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa?
- Je li Grad ustrojio evidencije o javnim i drugim skloništima na svom području te jesu li podaci cjeloviti?
- Jesu li skloništa obuhvaćena planskim dokumentima sustava civilne zaštite, je li planskim dokumentima predviđena mogućnost izgradnje novih skloništa te održavaju li se i koriste javna skloništa u skladu s unutaršnjim aktima Grada i pažnjom dobrog gospodara?
- Provodi li se informiranje javnosti o aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite u provedbi mjera zaštite i spašavanja građana?

U tablici broj 1 daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti upravljanja i korištenja skloništa, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti, prema područjima revizije

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
1.	Normativno uređenje upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Grad je normativno uredio poslove upravljanja i raspolaganja nekretninama u vlasništvu i suvlasništvu Grada, uključujući i javna skloništa. ○ Donesena je strategija upravljanja i raspolaganja imovinom Grada te godišnji plan upravljanja nekretninama koji uključuje i plan upravljanja javnim skloništima. ○ Utvrđeni su načini i uvjeti upravljanja i korištenja javnih skloništa (davanja na korištenje ili u zakup). ○ Utvrđena je namjena javnih skloništa odnosno djelatnosti koje se u skloništima mogu obavljati u mirnodopskim uvjetima. ○ Grad je donio procjenu rizika od velikih nesreća i plan djelovanja sustava civilne zaštite (ili zajednički plan djelovanja civilne zaštite s drugim jedinicama lokalne samouprave). ○ Grad je donio godišnju analizu stanja sustava civilne zaštite, godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje te smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite koje se razmatraju i usvajaju svake četiri godine.

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Planom djelovanja civilne zaštite (ili drugim planskim dokumentima i smjernicama) obuhvaćeni su, između ostalog, i podaci o svim skloništim na području Grada (pregled skloništa po vrsti i kapacitetu). ○ Planom djelovanja civilne zaštite utvrđen je način sklanjanja stanovništva, boravak u skloništim i imenovani su voditelji skloništa. ○ Grad je planskim i drugim dokumentima utvrdio primjereni broj i potrebne kapacitete skloništa i drugih objekata za sklanjanje.
2.	Evidencije javnih i drugih skloništa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Grad je ustrojio evidencije o javnim i drugim skloništim na svom području. ○ Evidencije o skloništim sadrže točne i sveobuhvatne podatke o kapacitetu pojedinog skloništa, vlasništvu, stanju skloništa, površini skloništa, posljednje obavljenom tekućem održavanju, korisnicima skloništa i druge podatke bitne za donošenje odluka i planskih dokumenata. ○ Javna skloništa su evidentirana u poslovnim knjigama i analitičkim evidencijama Grada. ○ Javna skloništa su evidentirana u registru imovine, sa svim podacima bitnima za upravljanje i raspolaganje. ○ Podaci o javnim skloništim u analitičkim knjigovodstvenim evidencijama su usklađeni s podacima u registru imovine. ○ Grad je obavio godišnji popis imovine i obveza, popisom su obuhvaćena sva javna skloništa te je njihovo knjigovodstveno stanje usklađeno sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. ○ U zemljišnim knjigama upisano je vlasništvo nad javnim skloništim, odnosno poduzimaju se potrebne aktivnosti radi upisa vlasništva.
3.	Planiranje, izgradnja i održavanje te korištenje javnih skloništa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Planskim dokumentima Grada utvrđena je mogućnost izgradnje novih skloništa. ○ Javna skloništa su redovno održavana i u ispravnom su stanju. ○ Javna skloništa su dana na korištenje ili u zakup. ○ Postupci davanja javnih skloništa na korištenje ili u zakup provedeni su u skladu s unutarnjim aktima Grada. ○ S korisnicima javnih skloništa zaključeni su ugovori o zakupu ili korištenju. ○ Ugovorima o zakupu ili korištenju utvrđeni su uvjeti korištenja i održavanja javnih skloništa. ○ Za javna skloništa koja nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje skloništa u moguću upotrebu (provođenje tekućeg održavanja, davanje na povremeno korištenje ili u zakup). ○ Grad ostvaruje prihode i rashode od upravljanja i korištenja javnih skloništa. ○ Evidencije prihoda i rashoda od upravljanja i korištenja javnih skloništa vode se ažurno. ○ Analiziraju se i vrednuju ekonomski i financijski učinci upravljanja i korištenja javnih skloništa te se poduzimaju mjere i aktivnosti u cilju povećanja pozitivnih i smanjenja negativnih učinaka. ○ Propisane su ovlasti i odgovornosti u vezi s upravljanjem i korištenjem javnih skloništa.
4.	Informiranje javnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Primjenjuje se načelo javnosti, odnosno objavljuju se akti i drugi dokumenti o upravljanju i korištenju skloništa na području Grada te dokumenti civilne zaštite. ○ Na mrežnim stranicama Grada objavljuju se informacije za građane o aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite i na osiguranju uvjeta za sklanjanje u provedbi mjera zaštite i spašavanja građana te osnovne informacije o skloništim na području Grada. ○ Provode se aktivnosti na edukaciji građana u cilju podizanja razine svijesti građana kao sudionika sustava civilne zaštite.

Upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa ocjenjuje se **učinkovitim**, ako je Grad normativno uredio upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa, ustrojio evidencije o javnim i drugim skloništim na području Grada, a podaci o skloništim su cjeloviti, ako se planiranje, izgradnja i održavanje te korištenje javnih skloništa obavlja u skladu s unutarnjim aktima Grada i pažnjom dobrog gospodara te se informira javnost o aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite u provedbi mjera zaštite i spašavanja građana.

Upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koji ne utječu bitno na učinke upravljanja i korištenja.

Upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa ocjenjuje se **djelomično učinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito upravljanje i korištenje te su potrebna značajna poboljšanja.

Upravljanje i korištenje javnih i drugih skloništa ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito upravljanje i korištenje u skladu s načelima ekonomičnosti, djelotvornosti i svrsishodnosti.

JAVNA I DRUGA SKLONIŠTA U SUSTAVU CIVILNE ZAŠTITE

Javna skloništa i drugi objekti pogodni za zaštitu i spašavanje važan su dio sustava civilne zaštite kod spašavanja ljudi te sklanjanja, evakuacije i zbrinjavanja građana u slučajevima velikih nesreća, katastrofa i ratnih razaranja.

Upravljanje i korištenje skloništa djelomično su uredile odredbe Zakona o unutarnjim poslovima (Narodne novine 55/89, 18/90, 47/90, 19/91 – pročišćeni tekst, 73/91, 19/92, 33/92, 76/94, 161/98, 128/99, 29/00, 53/00 i 129/00). Odredbe o civilnoj zaštiti i skloništim dodane su u spomenuti Zakon izmjenama Zakona (Narodne novine 76/94) donesenim u 1994. do kada je ovo područje bilo regulirano propisima o obrani. Stupanjem na snagu Zakona o policiji u 2000. (Narodne novine 129/00 i 41/08), koji je bio na snazi od siječnja 2001. do travnja 2011., Zakon o unutarnjim poslovima prestao je važiti, ali su prema odredbama članka 134. na snazi ostale odredbe Zakona o unutarnjim poslovima koje su se odnosile na civilnu zaštitu (odredbe članaka od 13. do 24o.) i skloništa (odredbe članaka od 24p. do 24ž.). Odredbom članka 127. Zakona o policiji (Narodne novine 34/11, 130/12, 89/14, 151/14, 33/15, 66/19 i 121/16), koji je na snazi od travnja 2011., prethodno spomenuti Zakon o policiji prestao je važiti, ali odredbe ovog Zakona više ne spominju što je s odredbama Zakona o unutarnjim poslovima koje su se odnosile na civilnu zaštitu i skloništa, a koje je prethodni Zakon o policiji ostavio na snazi i koje kasnije donesenim propisima nisu stavljene izvan snage.

Prema odredbama spomenutog Zakona o unutarnjim poslovima, sklonište je objekt ili prostorija koja pruža propisani stupanj zaštite. Skloništa i drugi objekti za zaštitu ljudi planiraju se i grade radi zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih i drugih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih, tehničko-tehnoloških, ekoloških nesreća te ratnih razaranja, a skloništa se grade u skladu s prostornim planovima te planovima zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Općine, gradovi i Grad Zagreb dužni su na svom području osigurati prostore za javna skloništa, a pri gradnji komunalnih i drugih građevina ispod površine tla investitor je dužan predvidjeti mogućnost njihove brze prilagodbe za sklanjanje ljudi. Za javna skloništa mogu se koristiti i pogodne postojeće komunalne i druge građevine prilagođene toj svrsi.

Vlasnici stambenih zgrada i poslovnih objekata, građani i pravne osobe dužni su u skladu s uputama i zahtjevima nadležnih tijela civilne zaštite pripremati i održavati podrumске i druge prostorije pogodne za sklanjanje te sudjelovati u gradnji rovovskih skloništa. Sredstva za opremanje i održavanje postojećih javnih skloništa obvezne su osiguravati općine, gradovi i Grad Zagreb iz sredstava općinskog odnosno gradskog proračuna te od zakupnina za korištenje skloništa u miru za druge namjene. Sredstva za opremanje i održavanje skloništa u sastavu stambene ili poslovne ili stambeno-poslovne zgrade osiguravaju se iz zakupnine za korištenje skloništa u miru za druge namjene.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima u prosincu 1998. (Narodne novine 161/98), ukinuta je općinama i gradovima obveza gradnje javnih skloništa, a na snazi su ostale odredbe prema kojima su investitori bili dužni graditi skloništa pri gradnji stambenih i poslovnih građevina, osim u slučajevima u kojima je nadležno upravno tijelo za prostorno uređenje uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležne policijske uprave moglo utvrditi da je sklanjanje osigurano u već izgrađenim skloništim a te u slučajevima u kojima se moglo utvrditi da investitor nije dužan graditi sklonište jer bi zbog geološko-hidroloških uvjeta troškovi gradnje bili nerazmjerno visoki ili ako se radilo o građevini za privremenu uporabu. Navedenim izmjenama Zakona ukinut je i doprinos za izgradnju skloništa koji su bili u obvezi plaćati investitori kod izgradnje stambenih i poslovnih građevina, a koji nisu bili u obvezi graditi skloništa.

Do donošenja navedenih izmjena Zakona, sredstva za gradnju, opremanje i održavanje skloništa, osim iz gradskih i općinskih proračuna, osiguravala su se od doprinosa investitora koji nisu bili u obvezi graditi skloništa (što se uplaćivalo pri ishodu građevinske dozvole po stopi od 1,5 % od ukupne predračunske vrijednosti građevinskog dijela građevine), od najamnine, stanarine, odnosno zakupnine od poslovnih zgrada i prostorija (po stopi od 1,0 % od ukupnog iznosa najamnine, stanarine, odnosno zakupnine poslovnih zgrada i prostorija) te od zakupnina za korištenje skloništa u miru za druge namjene. Navedena sredstva uplaćivala su se na poseban račun Ministarstva unutarnjih poslova (dalje u tekstu: Ministarstvo), a o rasporedu i uporabi ovih sredstava odlučivalo je Ministarstvo. S obzirom na to da navedenim izmjenama investitorima nije bila ukinuta obveza gradnje skloništa u sastavu stambenih i poslovnih građevina, a ukinuta je obveza plaćanja doprinosa za izgradnju skloništa investitorima koji zbog naprijed navedenih razloga nisu bili u obvezi graditi skloništa, ova obveza ukinuta je Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske u 2000., uz obrazloženje da je obveza gradnje skloništa dovela dio investitora u neravnopravni položaj.

Zakon o zaštiti i spašavanju (Narodne novine 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10), koji je bio na snazi od prosinca 2004. do kolovoza 2015. uređivao je sustav zaštite i spašavanja građana, materijalnih i drugih dobara u katastrofama (u katastrofe su uključene i posljedice nastale ratnim razaranjem i terorizmom) i velikim nesrećama. Navedeni Zakon nije uređivao upravljanje i korištenje skloništa, osim što je odredbama članka 51., koje su se odnosile na inspeksijski nadzor, bilo propisano da inspektori zaštite i spašavanja mogu, između ostalog, pregledavati i prostorije namijenjene zaštiti i spašavanju (skloništa, skladišta i drugo).

Do stupanja na snagu Zakona o sustavu civilne zaštite (Narodne novine 82/15, 118/18, 31/20, 20/21 i 114/22), u kolovozu 2015., na snazi su bili provedbeni propisi, odnosno četiri pravilnika, koji su pobliže regulirali gradnju, opremanje te upravljanje i održavanje skloništa. Pravilnikom o tehničkim normativima za skloništa (Službeni list SFRJ 55/83) bili su utvrđeni tehnički normativi za skloništa za zaštitu stanovništva od ratnih djelovanja te su ovisno o namjeni, skloništa građena kao jednonamjenska (koriste se isključivo za potrebe zaštite i spašavanja) ili višenamjenska (u miru se koriste u mirnodopske svrhe, ali se prema potrebi u kratkom vremenu mogu pretvoriti u skloništa). Prema stupnju zaštite razlikuju se skloništa za dopunsku zaštitu (moraju izdržati nadtlak od 50 kPa te omogućiti višesatni boravak do 50 osoba), za osnovnu zaštitu (nadtlak od 100 do 300 kPa; sedmodnevni boravak do 300 osoba) i za pojačanu zaštitu (izravan pogodak zrakoplovne bombe od 300 kg ili veće; četrnaestodnevni boravak do 2 000 osoba). Prema veličini sklonišnog prostora razlikuju se obiteljska skloništa, kućna skloništa i skloništa za stambeni blok, skloništa za poslovne subjekte i javna skloništa. Za javna skloništa se sklonišni prostor određivao prema broju stanovnika koji se mogu zateći na javnom mjestu i broju stanovnika za koji nisu osigurana obiteljska skloništa i kućna skloništa ili skloništa za stambeni blok u polumjeru gravitacije tom skloništu (250 m). Pravilnikom o održavanju skloništa i drugih zaštitnih objekata u miru (Narodne novine 45/84) bile su propisane vrste i dinamika održavanja skloništa i drugih zaštitnih objekata u miru te uređaja i opreme u njima (tekuće i investicijsko održavanje te tehnička kontrola ispravnosti i funkcionalnosti opreme). Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (Narodne novine 2/91) bili su utvrđeni kriteriji za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa (prema veličini naselja i procijenjenom stupnju ugroženosti). Pravilnikom o uvjetima pod kojima se u miru skloništa mogu davati u zakup (Narodne novine 98/01) bili su propisani uvjeti pod kojima se u miru skloništa mogu davati u zakup (zakupnik ne smije obavljati adaptacije koje utječu na zaštitne značajke skloništa, na zahtjev nadležnog tijela sklonište se u roku od 24 sata mora osposobiti za sklanjanje i drugo).

Donošenjem Zakona o sustavu civilne zaštite u kolovozu 2015., odredbom članka 98. navedenog Zakona ukinuti su svi naprijed navedeni pravilnici.

Odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite utvrđena je civilna zaštita kao sustav organiziranja sudionika, operativnih snaga i građana za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama te otklanjanju posljedica terorizma i ratnih razaranja. S obzirom na to da je navedenim Zakonom uređen sustav i djelovanje civilne zaštite, odredbe o civilnoj zaštiti prema Zakonu o unutarnjim poslovima su prestale važiti. Međutim, upravljanje i korištenje skloništa nije uređeno donošenjem Zakona o sustavu civilne zaštite ni drugim propisima donesenima nakon travnja 2011. Zakon o sustavu civilne zaštite spominje skloništa samo u odredbi članka 96., prema kojoj jedinice lokalne samouprave danom stupanja na snagu Zakona preuzimaju poslove upravljanja i održavanja javnih skloništa na svojem području. Pravni informacijski portali (IUS-INFO, CADIAL) smatraju da su odredbe Zakona o unutarnjim poslovima, koje se odnose na civilnu zaštitu i skloništa, i dalje na snazi te se navođenjem navedenih odredbi Zakona koriste i neke druge institucije pri donošenju svojih odluka i rješenja.

Odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite utvrđeni su pojmovi spašavanja stanovništva te mjere koje se provode u spašavanju stanovništva, između kojih su i sklanjanje, evakuacija i zbrinjavanje. Spašavanje stanovništva je skup organiziranih i koordiniranih aktivnosti koje se provode radi očuvanja života i zdravlja ljudi.

Sklanjanje je organizirano upućivanje građana u najbližu namjensku građevinu za sklanjanje ili u drugi pogodan prostor koji omogućava optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe (podrumske i druge prostorije u građevinama koje su prilagođene za sklanjanje te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori). Evakuacija je premještanje ugroženih osoba, životinja i pokretne imovine iz ugroženih objekata ili područja. Zbrinjavanje je osiguravanje hitnog, privremenog smještaja i opskrbe osnovnim životnim namirnicama i predmetima za osobnu higijenu za ugrožene građane koji se evakuiraju odnosno premještaju s ugroženog područja. Odredbama navedenog Zakona također je propisana obveza izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave (gradonačelnika, općinskog načelnika) da osigurava uvjete za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje te izvršava zadaće u provedbi drugih mjera civilne zaštite u zaštiti i spašavanju građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša.

Iz prethodno opisanoga vidljivo je da propisima koji su na snazi nije utvrđena obveza gradnje skloništa niti postupak njihova upravljanja i održavanja, a nije definirano ni što se podrazumijeva pod pojmom javnih skloništa u smislu vlasništva i drugih kriterija. Stupanjem na snagu Zakona o sustavu civilne zaštite u 2015. Državna uprava za zaštitu i spašavanje kao tijelo državne uprave koje je tada bilo nadležno za sustav civilne zaštite nije gradovima i općinama izdalo nputak o načinu preuzimanja poslova upravljanja i održavanja javnih skloništa. Ministarstvo odnosno Ravnateljstvo civilne zaštite kao ustrojstvena jedinica Ministarstva je na svojim mrežnim stranicama objavilo preporuke za održavanje i opremanje skloništa osnovne zaštite koja se nalaze u stambenim i poslovnim građevinama te javnih skloništa, iz kojih nije vidljiv datum objave.

Na mrežnim stranicama Ravnateljstva civilne zaštite nema objavljenih informacija o ukupnom broju skloništa i drugih objekata pogodnih za zaštitu i spašavanje ljudi na području Republike Hrvatske, kao ni o broju javnih skloništa, odnosno broju skloništa kojima upravljaju jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine).

Prema podacima iz Hrvatske enciklopedije (mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.), u Republici Hrvatskoj je u 2005. bilo ukupno 1 975 izgrađenih skloništa u kojima se moglo skloniti 356 536 osoba. Od toga, 1 743 skloništa bila su skloništa osnovne zaštite za smještaj 267 320 osoba, 231 sklonište dopunske zaštite za smještaj 89 141 osobe i jedno sklonište pojačane zaštite sa 75 sklonišnih mjesta.

– Sustav civilne zaštite

Prema odredbama propisa kojima je uređeno ustrojstvo i djelokrug ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, poslovi civilne zaštite na području Republike Hrvatske su do listopada 1994. bili u djelokrugu Ministarstva obrane, od listopada 1994. do konca 2004. u djelokrugu Ministarstva, a od početka 2005. do konca 2018. u djelokrugu Državne uprave za zaštitu i spašavanje. Od početka 2019. osnivanjem Ravnateljstva civilne zaštite kao nove ustrojstvene jedinice Ministarstva (dalje u tekstu: Ravnateljstvo), poslovi civilne zaštite su ponovno u djelokrugu Ministarstva.

Prema odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite, civilna zaštita obuhvaća mjere i aktivnosti (preventivne, planske, organizacijske, operativne, nadzorne i financijske) kojima se uređuju prava i obveze sudionika, ustroj i djelovanje svih dijelova sustava civilne zaštite i način povezivanja institucionalnih i funkcionalnih resursa sudionika koji se međusobno nadopunjuju u jedinstvenu cjelinu radi smanjenja rizika od katastrofa te zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na teritoriju Republike Hrvatske od posljedica prirodnih, tehničko-tehnoloških velikih nesreća i katastrofa, otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja. Velika nesreća je događaj koji je prouzročen iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih čimbenika s posljedicom ugrožavanja zdravlja i života građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša na mjestu nastanka događaja ili širem području, čije se posljedice ne mogu sanirati samo djelovanjem žurnih službi na području njezina nastanka. Katastrofa je stanje izazvano prirodnim i/ili tehničko-tehnološkim događajem koji opsegom, intenzitetom i neočekivanošću ugrožava zdravlje i živote većeg broja ljudi, imovinu veće vrijednosti i okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti djelovanjem svih operativnih snaga sustava civilne zaštite područne (regionalne) samouprave na čijem je području događaj nastao te posljedice nastale terorizmom i ratnim djelovanjem.

Sustav civilne zaštite ustrojava se na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini, a povezuje resurse i sposobnosti sudionika, operativnih snaga i građana u jedinstvenu cjelinu radi smanjenja rizika od katastrofa, pružanja brzog i optimalnog odgovora na prijetnje i opasnosti nastanka te ublažavanja posljedica velike nesreće i katastrofe.

Sudionici u sustavu civilne zaštite su Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo kao središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite, druga tijela državne uprave i druga državna tijela, Oružane snage Republike Hrvatske i policija te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ministarstvo koordinira djelovanje sustava civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, obavlja poslove analize, obrade i dostave informacija i podataka o svim vrstama opasnosti i mogućim posljedicama velikih nesreća i katastrofa, aktivira operativne snage sustava civilne zaštite i koordinira njihovo djelovanje, objedinjava i vodi jedinstvenu informacijsku bazu podataka o operativnim snagama sustava civilne zaštite, materijalnim sredstvima i opremi te spremnosti za operativno djelovanje i obavlja brojne druge poslove u skladu s odredbama Zakona u sustavu civilne zaštite i Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva (Narodne novine 97/20, 7/22 i 149/22).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su, između ostalog, organizirati poslove iz svog samoupravnog djelokruga koji se odnose na planiranje, razvoj, učinkovito funkcioniranje i financiranje sustava civilne zaštite. Izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koordinira djelovanje operativnih snaga sustava civilne zaštite osnovanih za područje te jedinice u velikim nesrećama i katastrofama uz stručnu potporu nadležnog stožera civilne zaštite, osigurava uvjete za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje te izvršavanje zadaća u provedbi drugih mjera civilne zaštite u zaštiti i spašavanju građana, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša te obavlja druge poslove u skladu s odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite.

Prema odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite, sustav civilne zaštite financira se iz državnog proračuna Republike Hrvatske, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, drugih izvora te iz donacija. U proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se financijska sredstva za izvršavanje mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite.

Nadzor nad provedbom Zakona o sustavu civilne zaštite provodi Ministarstvo. Upravni nadzor nad provedbom navedenog Zakona i drugih propisa u području civilne zaštite provodi se nad zakonitošću rada i postupanja tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti. Inspekcijski nadzor u sustavu civilne zaštite obavljaju inspektori Ministarstva.

– Planski dokumenti

Prema odredbama članka 49. Zakona o sustavu civilne zaštite, planske aktivnosti u sustavu civilne zaštite uređuju se dokumentima kojima se definiraju mjere smanjenja rizika od katastrofa, utvrđuje procjena rizika, planiranje, pripravnost za reagiranje i reagiranje sustava civilne zaštite te provedba mjera civilne zaštite. Prema odredbama članka 10. navedenog Zakona, Vlada Republike Hrvatske donosi Procjenu rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku, Strategiju smanjenja rizika od katastrofa, Strategiju razvoja sustava civilne zaštite i Državni plan djelovanja civilne zaštite, a prema odredbama članka 92. navedeni dokumenti trebali su biti doneseni u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno do 1. kolovoza 2016. Prema odredbama članka 93. navedenog Zakona, do donošenja navedenih dokumenata na snazi ostaju dokumenti doneseni na temelju Zakona o zaštiti i spašavanju, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s ovim Zakonom, između ostalog i Plan zaštite i spašavanja za područje Republike Hrvatske (Narodne novine 96/10).

Vlada Republike Hrvatske donijela je u studenome 2019. Procjenu rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku, u listopadu 2022. Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030., a 14. rujna 2023. donesen je Državni plan djelovanja civilne zaštite (Narodne novine 107/23). Strategija razvoja sustava civilne zaštite prema odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite do prosinca 2023. nije donesena.

Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku iz studenoga 2019. utvrđeno je 15 jednostavnih rizika i jedan složeni rizik koji se odnose na opasnosti i posljedice prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća i katastrofa. Navedenom Procjenom nisu previđeni rizici koji mogu nastati ratnim djelovanjem i terorizmom.

Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. donesena je umjesto Zakonom o sustavu civilne zaštite propisane Strategije smanjenja rizika od katastrofa. Prema obrazloženju uz odluku o donošenju navedene Strategije, donesena je kao akt strateškog planiranja povezan s uvjetima koji omogućuju provedbu fondova Europske unije u razdoblju od 2021. do 2027. te osim preventivnih aktivnosti koje se odnose na smanjenje rizika od katastrofa sadrži i sredstva i aktivnosti koje se odnose na spremnost i odgovor na katastrofe, što zajedno čini ciklus upravljanja rizicima. Strategijom je ispunjen i uvjet iz Zakona o sustavu civilne zaštite i uvjet iz Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021., koji se odnosi na usvajanje „Djelotvornog okvira za upravljanje rizicima od katastrofa.“ S obzirom na to da Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku iz studenoga 2019. nisu utvrđeni rizici od ratnih djelovanja i terorizma, ni Strategijom upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. nije predviđeno upravljanje ovim rizicima.

Do donošenja Državnog plana djelovanja civilne zaštite na temelju odredbi Zakona o sustavu civilne zaštite u rujnu 2023., na snazi je bio Plan zaštite i spašavanja za područje Republike Hrvatske, donesen u srpnju 2010. na temelju odredbi Zakona o zaštiti i spašavanju.

U spomenutom Planu iz 2010. navedeno je da je sklanjanje stanovništva hitna mjera civilne zaštite koja se provodi kod nastanka katastrofe ili velike nesreće uzrokovane tehničko-tehnološkim nesrećama u gospodarskim objektima i u prometu, nuklearnim i radiološkim nesrećama, epidemiološkim i sanitarnim nesrećama ili ratnim djelovanjima i terorizmom. Sklanjanje stanovništva provodi se u skloništima, koja su namjenski ili adaptirani objekti – sklonišni prostori (dodatno zaštićeni vrećama pijeska, paletama s ciglom ili nekim drugim građevinskim materijalom), u koje se sklanja stanovništvo na područjima za koja je oglašena opasnost. Uvijek kada lokalni uvjeti dozvoljavaju, ugroženo stanovništvo sklanja se u skloništa osnovne zaštite, koja osiguravaju djelomičnu zaštitu i u slučaju nuklearnog udara. Ako skloništa osnovne zaštite ne postoje na ugroženom području, stanovništvo se sklanja u druge primjerene prostore (podrume, prostorije bez prozora, prostorije udaljene od otvora i drugo u kojima se provodi hermetizacija brtvljenjem otvora), tunele, prirodna udubljenja (pećine i drugo) te zaklone. Općinski načelnik, gradonačelnik ili župan na području svojih lokalnih jedinica planiraju provođenje sklanjanja i drugih aktivnosti i mjera u zaštiti i spašavanju ljudi, imovine i okoliša, u skladu s planovima zaštite i spašavanja tih lokalnih jedinica te standardnih operativnih postupaka izvedenih na temelju tih planova. U Planu zaštite i spašavanja za područje Republike Hrvatske navedeno je da se kapaciteti u sklonišnim mjestima s kojima Republika Hrvatska raspolaže procjenjuju na oko 7,0 % u odnosu na potrebe.

Državnim planom djelovanja civilne zaštite iz 2023. utvrđene su mjere i aktivnosti svih sudionika civilne zaštite u slučaju velike nesreće i katastrofe za sve rizike utvrđene navedenom Procjenom te i za otklanjanje posljedica terorističkog napada. Ovisno o vrsti i intenzitetu posljedica terorizma u dijelu nadležnosti sustava civilne zaštite, Ministarstvo nastalu situaciju može odrediti kao posebnu okolnost u koju se uključuju sudionici i operativne snage lokalne i područne (regionalne) razine ili predložiti Vladi Republike Hrvatske proglašenje katastrofe pri čemu se uključuju i sudionici i operativne snage s državne razine. U okviru mjera civilne zaštite navedeno je da je sklanjanje organizirano upućivanje građana u najbližu namjensku građevinu za sklanjanje ili u drugi pogodan prostor koji omogućava optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe (podrumske i druge prostorije u građevinama te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi, kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori), a provodi se kod tehničko-tehnoloških nesreća u gospodarskim objektima, nuklearnih i radioloških nesreća ili ratnih djelovanja i terorizma. Mjera se može provoditi kao samozaštitna ili organizirana hitna mjera civilne zaštite u skladu s uputama nadležnih tijela. U planu je navedeno da je Državni plan usklađen s Planom obrane Republike Hrvatske u dijelu otklanjanja posljedica ratnih razaranja u skladu s člankom 10., stavkom 2. Zakona o sustavu civilne zaštite.

Donesenim planskim dokumentima na državnoj razini nije predviđena gradnja skloništa, kao ni obveza održavanja postojećih skloništa u funkcionalnom stanju, kao jedna od mjera pripremljenih aktivnosti zaštite i spašavanja stanovništva.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prema odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite donose procjenu rizika od velikih nesreća, plan djelovanja civilne zaštite, godišnju analizu stanja sustava civilne zaštite, godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje te smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite koje se razmatraju i usvajaju svake četiri godine.

Procjenu rizika od velikih nesreća donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu s Pravilnikom o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 65/16) te smjernicama za izradu procjene rizika od velikih nesreća za područje županije koje donosi župan.

Spomenute smjernice župan donosi u skladu s Kriterijima za izradu smjernica koje donose čelnici područne (regionalne) samouprave za potrebe izrade procjena rizika od velikih nesreća na razinama jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava, koje je donijela Državna uprava za zaštitu i spašavanje u studenome 2016.

Prema navedenim Kriterijima, identificirano je 28 pojedinačnih rizika koji se odnose na opasnosti i posljedice prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća i katastrofa. U donesenim Kriterijima kao rizici su predviđeni degradacija tla, ekstremne vremenske temperature, epidemije i pandemije, opasnost od mina, poplava, potresa, požara otvorenog tipa, suša, štetnih organizama bilja i životinja te tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima i u prometu, a rizici od terorizma i ratnog djelovanja nisu predviđeni (Prilog XI. – Rizici i grupe rizika). Identificirane prijetnje na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti u skladu s identificiranim i obrađenim prijetnjama i rizicima iz Procjene rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku, ali se mogu obrađivati i drugi na nacionalnoj razini identificirani rizici te rizici koji nisu obrađivani na nacionalnoj razini, a za koje preliminarnom procjenom županija odlučuje da su od značaja na području županija.

Na temelju procjene rizika od velikih nesreća, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donose plan djelovanja civilne zaštite za svoje područje. Sadržaj planova djelovanja civilne zaštite, godišnje analize stanja sustava civilne zaštite, godišnjeg plana razvoja sustava civilne zaštite te smjernica za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave bio je utvrđen Pravilnikom o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja (Narodne novine 49/17), koji je bio na snazi od lipnja 2017. do lipnja 2021. te Pravilnikom o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja (Narodne novine 66/21), koji je na snazi od lipnja 2021.

UPRAVLJANJE I KORIŠTENJE SKLONIŠTA ZA GRAĐANE NA PODRUČJU GRADA OSIJEKA

Odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15) utvrđen je Grad Osijek kao jedinica lokalne samouprave u sastavu Osječko-baranjske županije. Površina Grada je 174,85 km², a obuhvaća jedanaest naselja. Prema provedenom popisu stanovništva iz 2021., Grad ima 96 313 stanovnika.

Prema podacima Grada, na području Grada je sedam samostojećih javnih skloništa osnovne zaštite i 25 skloništa u stambenim, stambeno-poslovnim ili poslovnim zgradama s ukupnim kapacitetom za 4 375 osoba, što iznosi 4,5 % od ukupnog broja stanovnika. Za sedam samostojećih javnih skloništa nisu riješeni imovinskopravni odnosi u smislu utvrđivanja vlasništva jer građevine nisu evidentirane u katastru i zemljišnim knjigama.

Od 25 skloništa u stambenim, stambeno-poslovnim ili poslovnim zgradama, tri skloništa su u etažnom vlasništvu Republike Hrvatske, a u drugim zgradama skloništa nisu iskazana kao posebni dijelovi nekretnine ili nije proveden postupak etažiranja.

Normativno uređenje upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa

Jedinice lokalne samouprave samostalno utvrđuju pravila i procedure upravljanja i raspolaganja imovinom u okvirima zadanim zakonima i drugim propisima.

Donošenjem strategije upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave mogu utvrditi srednjoročne ciljeve te smjernice upravljanja i raspolaganja imovinom, a donošenjem godišnjih planova upravljanja i raspolaganja imovinom utvrđuju se kratkoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom te provedbene mjere u svrhu provođenja strategije.

Grad u prethodnom razdoblju nije donosio strategiju upravljanja nekretninama, a Provedbenim programom Grada Osijeka za mandatno razdoblje 2021. – 2025., koji je na temelju odredbi članka 26., stavka 5. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine 123/17 i 151/22) donio gradonačelnik Grada u prosincu 2021., u opisu izazova i razvojnih potreba Grada utvrđena je obveza donošenja strategije upravljanja nekretninama do konca mandatnog razdoblja. Do donošenja navedene strategije, Grad upravlja imovinom u skladu s prethodno donesenim općim aktima kojima je uređeno upravljanje pojedinim vrstama nekretnina.

Grad je stupio u suposjed skloništa s Ministarstvom u 1999., nakon što je stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima (Narodne novine 161/98), kojim je jedinicama lokalne samouprave utvrđena obveza samostalnog osiguravanja sredstava za opremanje i održavanje postojećih javnih skloništa (od zakupnina za korištenje skloništa u miru za druge namjene te iz općinskog odnosno gradskog proračuna) jer su drugi izvori financiranja spomenutim Izmenama ukinuti (od doprinosa investitora koji ne grade skloništa i od najamnine, stanarine, odnosno zakupnine od poslovnih zgrada i prostorija) i od kada Ministarstvo više nije odlučivalo o rasporedu i uporabi sredstava za održavanje javnih skloništa.

Grad nema dokumentaciju o preuzimanju skloništa u suposjed, a prema dopisu koji je Ministarstvo uputilo Gradu u ožujku 2003., Ministarstvo je u studenome 1999. dostavilo Gradu popis postojećih skloništa na području Grada i jedan primjerak ključa svakog skloništa. U dopisu je navedeno da se pozitivnim propisima ne utvrđuje titular vlasništva nad javnim skloništim, da Ministarstvo nije vlasnik skloništa te da nije bilo nadležno za rješavanje imovinskopravnih odnosa u vezi s vlasništvom, a da iz propisa proizlazi da Grad ima određene vlasničko-pravne ovlasti. U dopisu je navedeno da Ministarstvo nema tehničku dokumentaciju skloništa (uništena je za vrijeme Domovinskog rata) te da je u prilogu dopisa zabilješka o primopredaji 32 skloništa, pregled svih skloništa po gradskim četvrtima s podacima o katastarskim česticama i vlasništvu prema stanju u zemljišnim knjigama te pregled svih korisnika skloništa kojima je Ministarstvo dalo suglasnost za korištenje skloništa bez naknade. Također je navedeno da se odnosi između zakupodavca i zakupnika uređuju prema odredbama Pravilnika o uvjetima pod kojima se u miru skloništa mogu davati u zakup (navedeni Pravilnik bio je na snazi od studenoga 2001. do kolovoza 2015.) te da je u skladu s odredbom članka 2. navedenog Pravilnika zakupodavac dužan pisanim putem izvijestiti nadležnu policijsku upravu o zaključenom ugovoru o zakupu.

Od 1999. do 2011. Ministarstvo (do 2005.) te Državna uprava za zaštitu i spašavanje (od 2005.) nadzirali su samo ispunjavanje propisanih tehničkih uvjeta pod kojima se skloništa mogu u miru davati u zakup sa stajališta funkcionalne uporabe skloništa te nadzora nad zakonitošću postupanja nadležnih tijela jedinica lokalne samouprave u primjeni propisanih odredbi pravilnika kojima je bilo utvrđeno opremanje te upravljanje i održavanje skloništa, koji su u to vrijeme bili na snazi. U navedenom razdoblju skloništa su većinom bila korištena na temelju suglasnosti koju je u prethodnim godinama dalo Ministarstvo. Prema podacima iz zapisnika o inspekcijskom nadzoru koji je u 2010. obavila Državna uprava za zaštitu i spašavanje, skloništa su u vrijeme obavljanja inspekcijskog nadzora korištena bez zaključenih ugovora i bez naknade, odnosno bespravno.

Nakon što je u travnju 2011. na snagu stupio Zakon o policiji koji više nije uređivao civilnu zaštitu i skloništa te s obzirom na to da ovo područje nije bilo uređeno ni Zakonom o zaštiti i spašavanju koji je tada bio na snazi, Grad je u lipnju 2011. donio Odluku o davanju u zakup skloništa u uvjetima mira. Odlukom su bili uređeni način i uvjeti davanja skloništa u zakup te je, između ostalog, bilo utvrđeno da se javnim skloništima podrazumijevaju javna samostojeća skloništa i skloništa u sastavu stambene ili poslovne ili stambeno-poslovne zgrade. Prema Odluci, javna samostojeća skloništa se u miru mogu koristiti za obavljanje sportskih, glazbenih, plesnih i kulturnih djelatnosti te skladištenja, a daju se u zakup putem javnog natječaja na vrijeme od četiri godine. Početna cijena zakupnine za javna samostojeća skloništa, ovisno o djelatnosti koja se obavlja u skloništu, utvrđena je u iznosu od 80,00 do 300,00 kn mjesečno, a za djelatnost skladištenja u iznosu od 2,00 kn po m² mjesečno. Za skloništa u stambenim zgradama utvrđeno je da se mogu davati u zakup ako većina suvlasnika da pisanu suglasnost, a navedena suglasnost mora sadržavati i vrstu djelatnosti koja će se obavljati u skloništu te početni iznos zakupnine. Odluka sadrži i odredbe koje se odnose na sadržaj ugovora o zakupu te ugovor osim odredbi koje se odnose na zakup (vrijeme trajanja zakupa, visina zakupnine i drugo) mora sadržavati i odredbe koje se odnose na očuvanje temeljne namjene i zaštitne značajke skloništa (zabrana adaptacija i preinaka, obveza zakupnika da na zahtjev nadležnog tijela civilne zaštite najkasnije u roku od 24 sata od zahtjeva isprazni sklonište i osposobi ga za sklanjanje ljudi, obveza zakupnika da službenoj osobi Grada omogući obavljanje nadzora i zapisničko konstatiranje stanja skloništa dva puta godišnje te da nadležnom tijelu civilne zaštite omogući obavljanje inspekcijskog nadzora). U prilogu Odluke je popis sedam samostojećih skloništa i popis 25 skloništa u stambenim zgradama.

U svibnju 2016. spomenuta Odluka je stavljena izvan snage i donesena je Odluka o davanju u zakup javnih skloništa koja se primjenjuje od 17. svibnja 2016., a primjenjuje se i u vrijeme obavljanja revizije. Prema navedenoj Odluci, javnim skloništima smatraju se samo skloništa koja se nalaze na javnim površinama odnosno izvan stambene ili poslovne ili poslovno-stambene zgrade, a svi drugi uvjeti za davanje u zakup tih skloništa su ostali nepromijenjeni u odnosu na prethodnu Odluku. U prilogu Odluke je popis sedam samostojećih skloništa. S obzirom na navedenu Odluku, Grad od lipnja 2016. ne upravlja i ne održava skloništa u sastavu stambenih ili poslovnih ili poslovno-stambenih zgrada.

Odredbama članka 17. Zakona o sustavu civilne zaštite utvrđene su obveze jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave da u postupku donošenja proračuna razmatraju i usvajaju godišnju analizu stanja i godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje, donose smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite koje se razmatraju i usvajaju svake četiri godine, donose procjenu rizika od velikih nesreća te plan djelovanja civilne zaštite.

Prema odredbama članka 6. Pravilnika o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, smjernice za izradu procjene rizika od velikih nesreća donosi župan, odnosno gradonačelnik Grada Zagreba, a izrađuju se na temelju donesenih kriterija za određivanje smjernica i primjenjuju se u postupcima izrade procjena rizika od velikih nesreća za županiju i Grad Zagreb kao i za sve jedinice lokalne samouprave na području županije.

Na temelju Kriterija za izradu smjernica koje donose čelnici područne (regionalne) samouprave za potrebe izrade procjena rizika od velikih nesreća na razinama jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava donesenih u studenome 2016., Smjernice za izradu procjene rizika od velikih nesreća na području Osječko-baranjske županije donesene su u ožujku 2017. i nakon toga Županija nije donosila nove smjernice.

Na temelju donesenih Smjernica za područje Osječko-baranjske županije, Grad je u lipnju 2018. donio Procjenu rizika od velikih nesreća za područje Grada Osijeka, nakon koje nije donosio novu procjenu rizika. Navedenom Procjenom utvrđeno je pet vrsta prijetnji za područje Grada koje mogu uzrokovati ugrozu, a to su poplave, potres, ekstremne temperature, epidemije i pandemije te tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima. Procjenom nisu obuhvaćene prijetnje poput ratova i terorističkih djelovanja. Prema obrazloženju Grada, navedene opasnosti nisu obuhvaćene jer nisu obuhvaćene ni Smjernicama za izradu procjene rizika od velikih nesreća na području Osječko-baranjske županije. Procjenjujući rizike kao tolerirane i prihvatljive, Procjenom je utvrđeno da će se kapaciteti za reagiranje temeljiti na kapacitetima ustrojenih stručnih službi i organizacija te pravnih osoba u sustavu civilne zaštite i da u sadašnjim uvjetima nema potrebe osnivanja postrojbi civilne zaštite. Prema navedenom, Grad nije osnovao postrojbe civilne zaštite.

Prema odredbama članka 8. Pravilnika o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, procjene rizika od velikih nesreća za područja jedinica lokalne samouprave izrađuju se najmanje jednom u tri godine te se njihovo usklađivanje i usvajanje mora provesti do kraja mjeseca ožujka, a županijskih do početka rujna u svakom trogodišnjem ciklusu te prve procjene rizika od velikih nesreća za područja općina i gradova moraju biti usvojene do kraja ožujka 2018. godine, a za područja županija i Grada Zagreba do početka rujna 2018. godine. Procjene rizika mogu se izrađivati i češće, ako u trogodišnjem periodu nastupi značajna promjena ulaznih parametara u korištenim scenarijima i postupcima analiziranja rizika ili ako se prepozna nova prijetnja.

Državni ured za reviziju preporučuje izrađivati procjenu rizika od velikih nesreća za područje Grada u rokovima utvrđenim Pravilnikom o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno svake tri godine.

U skladu s Procjenom rizika od velikih nesreća za područje Grada Osijeka donesenom u lipnju 2018., gradonačelnik je u veljači 2019. donio Plan djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka. S obzirom na to da Grad nije donio novu procjenu rizika, Grad od 2019. nije usklađivao plan djelovanja civilne zaštite.

Prema odredbama članka 59. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja koji je stupio na snagu u lipnju 2021., nositelji izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti, dužni su ih uskladiti s odredbama ovoga Pravilnika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika, samo ako su nastale suštinske promjene.

Državni ured za reviziju preporučuje nakon donošenja nove procjene rizika od velikih nesreća za područje Grada, ako su nastale suštinske promjene, uskladiti i plan djelovanja civilne zaštite Grada s odredbama Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja.

Prema odredbama članka 63. Pravilnika koji je bio na snazi od lipnja 2017. do lipnja 2021. te odredbama članka 56. Pravilnika koji je stupio na snagu u lipnju 2021., planski dokumenti u civilnoj zaštiti izrađeni prema odredbama navedenih pravilnika, primjenjuju se i kod uporabe operativnih snaga sustava civilne zaštite u otklanjanju posljedica od ratnih djelovanja i većih posljedica od terorizma na svim razinama za koje se donose.

Odredbama članka 31. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti o postupku njihovog donošenja koji je bio na snazi od lipnja 2017. do lipnja 2021. te odredbama članka 23. Pravilnika koji je stupio na snagu u lipnju 2021., propisano je, između ostalog, da plan djelovanja civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži kapacitete i objekte za sklanjanje.

U Planu djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka donesenom u veljači 2019., kao kapaciteti i drugi objekti za sklanjanje stanovništva utvrđeno je sedam skloništa kojima upravlja Grad (samostojeća skloništa) te 25 skloništa kojima upravljaju upravitelji zgrada i pravne osobe.

Iako rizik od ratnih opasnosti nije utvrđen donesenom Procjenom rizika, Planom je predviđeno postupanje u ratnim i sličnim okolnostima te je u slučaju nastupanja ovih okolnosti predviđena evakuacija ranjivih skupina građana (majke ili staratelji s djecom mlađom od sedam godina, djeca do navršениh 15 godina života, trudnice te bolesne, iznemogle i ozlijeđene osobe), njihovo premještanje i boravak na predviđenim lokacijama, a za preostalo stanovništvo predviđeno je sklanjanje u objektima za sklanjanje. Planom je utvrđena organizacija sklanjanja (kao nositelji su utvrđeni stožer civilne zaštite, povjerenici civilne zaštite i koordinatori na lokaciji) te organizacija boravka u objektima za sklanjanje (postupanje stanovništva i aktivnosti prije i nakon dolaska u objekte za sklanjanje).

Planom djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka navedeni su samo objekti za sklanjanje koje je Grad preuzeo u posjed od Ministarstva u 2003. (objekti izgrađeni prije Domovinskog rata), a nisu navedene druge lokacije koje su na području Grada izgrađene nakon Domovinskog rata i koje se u slučaju potrebe mogu prilagoditi za potrebe sklanjanja, odnosno u objekte i kapacitete za sklanjanje nisu uključeni drugi pogodni prostori koji omogućavaju optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe, kao što su podrumске i druge prostorije u građevinama koje su prilagođene za sklanjanje te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori, kako je propisano odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite.

Državni ured za reviziju preporučuje planom djelovanja civilne zaštite Grada obuhvatiti i druge objekte i kapacitete za sklanjanje ljudi koji omogućavaju optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe, kao što su podrumске i druge prostorije u građevinama, koje su prilagođene za sklanjanje te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori, kako je propisano odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite.

U skladu s odredbama članka 17. Zakona o sustavu civilne zaštite, Grad svake četiri godine razmatra i usvaja smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite Grada kojima se utvrđuju prioriteti na području civilne zaštite, definiraju pojedinačni ciljevi i sveukupni cilj, potrebne mjere te prioriteti u izvršavanju mjera i aktivnosti u sustavu civilne zaštite.

Smjernice za razdoblje 2019. – 2022. donesene su u studenome 2018., a u listopadu 2022. donesene su smjernice za razdoblje 2023. – 2026. U donesenim Smjernicama za razdoblje 2019. – 2022. kao prioriteti su navedeni donošenje planskih dokumenata, educiranje svih struktura upravljanja, zapovijedanja i izvršenja, podizanje razine informiranosti građana, a time i povjerenja u sustav civilne zaštite. U Smjernicama za razdoblje 2023. – 2026. kao prioriteti su navedeni jačanje ljudskih potencijala, nabava opreme, jačanje komunikacijskih sposobnosti i sveobuhvatna suradnja na svim razinama stručnosti te su utvrđene mjere i koraci za postizanje ciljeva.

U skladu s odredbama članka 17. Zakona o sustavu civilne zaštite, Grad u postupku donošenja proračuna svake godine razmatra i usvaja godišnju analizu stanja i godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje. Tijekom razdoblja za koje su usvojene smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite, na godišnjoj razini provode se analize stanja sustava civilne zaštite kojima se prati realizacija i usklađuju planovi razvoja sustava civilne zaštite za svaku godinu do kraja razdoblja za koje su smjernice usvojene. Godišnjim analizama stanja sustava civilne zaštite prati se napredak implementacije ciljeva iz Smjernica, utvrđuje novo stanje, redefiniiraju prioriteti, ocjenjuje doprinos nositelja i sudionika u provođenju mjera i aktivnosti iz plana razvoja sustava civilne zaštite, analizira financiranje sustava civilne zaštite i realizacija svih drugih aktivnosti od značaja za provođenje revizije planova razvoja sustava civilne zaštite. Godišnjim planom razvoja sustava civilne zaštite utvrđuju se nositelji, suradnici, rokovi za realizaciju ciljeva u narednoj godini te projekcija s financijskim učincima za trogodišnje razdoblje, odnosno do konca razdoblja za koje se Smjernice usvajaju. Godišnji plan razvoja sustava civilne zaštite revidira se na temelju provedene godišnje analize stanja sustava civilne zaštite.

Analiza stanja sustava civilne zaštite Grada Osijeka u 2021. i Plan razvoja sustava civilne zaštite Grada Osijeka za 2022. s financijskim učincima za razdoblje 2022. – 2024. doneseni su u studenome 2021. Navedenom Analizom utvrđena je potreba donošenja nove procjene rizika te plana djelovanja civilne zaštite, dan je pregled stanja operativnih snaga civilne zaštite te pregled obavljenih aktivnosti. Navedenim Planom utvrđene su aktivnosti na razvoju sustava civilne zaštite, nositelji i izvršitelji aktivnosti, rokovi za provođenje aktivnosti te financijska sredstva za financiranje sustava. Za financiranje tekućeg održavanja javnih skloništa za 2022. utvrđena su sredstva u iznosu od 70.000,00 kn te u istom iznosu za 2023. i 2024.

Analiza stanja sustava civilne zaštite Grada u 2022. i Plan razvoja sustava civilne zaštite Grada za 2023. s financijskim učincima za razdoblje 2023. – 2026. doneseni su u veljači 2023.

Navedenom Analizom razmotrene su aktivnosti operativnih snaga sustava civilne zaštite u pogledu osposobljenosti i spremnosti (Stožera civilne zaštite, operativnih snaga vatrogastva i Crvenog križa), djelovanje u kriznim situacijama (prihvat raseljenih osoba iz Ukrajine i sprječavanja širenja epidemije bolesti COVID-19) i resursi kojima raspolaže te je ponovno utvrđena potreba donošenja nove procjene rizika te plana djelovanja civilne zaštite. Planom su za 2023. planirana sredstva za financiranje tekućeg održavanja javnih skloništa u iznosu od 9.291,00 EUR te u istom iznosu za 2024. i 2025.

Evidencije javnih i drugih skloništa

Evidencije o javnim i drugim skloništim na području Grada vode se u registru imovine Grada, a popis javnih i drugih skloništa naveden je i u Planu djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka iz 2019. u okviru podataka o kapacitetima i objektima za sklanjanje. Podaci o pojedinim javnim skloništim iskazani su i u okviru analitičke knjigovodstvene evidencije dugotrajne nefinancijske imovine.

U registru imovine Grada evidentirana su 32 skloništa, odnosno evidentirana su sva skloništa koja su prema dopisu Ministarstva iz ožujka 2003. zabilješkom o primopredaji predana Gradu. Registar imovine sadrži podatke o adresi skloništa, podatak o vrsti nekretnine (samostojeće sklonište ili sklonište u zgradi) te površini i kapacitetu skloništa.

U Planu djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka naveden je popis sedam samostojećih skloništa kojima upravlja Grad te popis 25 skloništa u stambenim ili stambeno-poslovnim ili poslovnim zgradama kojima upravljaju upravitelji zgrada ili pravne osobe.

U tablici broj 2 daju se podaci o lokacijama, površini, kapacitetu i vlasništvu skloništa na području Grada, prema podacima Grada.

Tablica broj 2

Podaci o lokacijama, površini, kapacitetu i vlasništvu skloništa na području Grada

Redni broj	Lokacija skloništa*	Površina skloništa* (u m ²)	Kapacitet skloništa* (broj osoba)	Vlasnik skloništa**
	1	2	3	4
I.	Samostojeća skloništa kojima upravlja Grad			
1.	Stonska 10	210	200	Grad Osijek*** Poljoprivredni institut***
2.	Kaštelanska 44	200	200	Republika Hrvatska***
3.	Umaška b.b.	200	200	Grad Osijek***
4.	Vijenac Ivana Meštrovića b.b.	160	150	Grad Osijek***
5.	Vijenac Kraljeve Sutjeske b.b.	160	200	Grad Osijek***
6.	Vladimira Nazora – zapad	260	200	Grad Osijek*** i više fizičkih osoba***
7.	Vladimira Nazora – istok	260	200	u suvlasništvu više fizičkih osoba***
	Ukupno	1 450	1 350	
II.	Skloništa u stambenim ili stambeno-poslovnim ili poslovnim zgradama kojima upravljaju upravitelji zgrada odnosno pravne osobe			
8.	Bračka 144	80	100	u suvlasništvu više fizičkih osoba
9.	Bračka 140	80	100	Republika Hrvatska****

Redni broj	Lokacija skloništa*	Površina skloništa* (u m ²)	Kapacitet skloništa* (broj osoba)	Vlasnik skloništa**
	1	2	3	4
10.	Trg Ante Starčevića 10	210	200	Grad Osijek
11.	Sjenjak 7	231	200	Grad Osijek
12.	Sjenjak 21	80	50	Grad Osijek****
13.	Sjenjak 31	140	100	u suvlasništvu više fizičkih osoba
14.	Sjenjak 51	190	100	etažno vlasništvo Republika Hrvatska
15.	Sjenjak 71	231	100	u suvlasništvu više fizičkih osoba
16.	Sjenjak 85	90	100	Grad Osijek****
17.	Sjenjak 105	90	100	Grad Osijek****
18.	Sjenjak 111	148	100	Grad Osijek****
19.	Sjenjak 115	115	100	u suvlasništvu više fizičkih osoba
20.	Sjenjak 133	100	200	etažno vlasništvo Republika Hrvatska
21.	Vijenac Petrove gore 13	225	200	u suvlasništvu više fizičkih osoba
22.	Kapelska 51a	160	150	Osnovna škola „Retfala“
23.	Gornjodravaska obala 90b	80	100	u suvlasništvu više fizičkih osoba
24.	Gornjodravaska obala 88	90	200	Grad Osijek****
25.	Gornjodravaska obala 96	150	200	etažno vlasništvo Republika Hrvatska
26.	Ivana Gundulića 34	150	200	u suvlasništvu više fizičkih osoba
27.	Zadarska 33	50	25	u suvlasništvu više fizičkih osoba
28.	Vijenac Murse 6	100	100	Grad Osijek****
29.	Vijenac Murse 7	100	100	Grad Osijek****
30.	Trg bana Josipa Jelačića 18	90	50	u suvlasništvu više fizičkih osoba
31.	Trg bana Josipa Jelačića 29	200	100	Grad Osijek****
32.	Murska 6	80	50	društveno vlasništvo****
Ukupno		3 260	3 025	
Sveukupno		4 710	4 375	

* Izvor podataka: Registar imovine Grada i Plan djelovanja civilne zaštite Grada

** Izvor podataka: zemljišne knjige

*** Kao vlasnici skloništa u tablici su navedeni vlasnici zemljišnoknjižnih čestica na kojima se nalaze skloništa jer građevine nisu evidentirane u zemljišnim knjigama

**** Kao vlasnici skloništa u tablici su navedeni vlasnici cijele nekretnine prema stanju u zemljišnim knjigama, jer nije proveden postupak povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upis vlasništva posebnih dijelova nekretnine

Samostojeća skloništa su izgrađena kao zasebni građevinski objekti, djelomično ukopana ispod razine okolnog zemljišta. U vrijeme obavljanja revizije (do prosinca 2023.) za izgrađene građevine nisu formirane katastarske čestice te skloništa nisu evidentirana u katastru i u zemljišnim knjigama. U katastru i u zemljišnim knjigama evidentirane su katastarske čestice na kojima su izgrađena skloništa, a kao način uporabe katastarske čestice odnosno oznaka zemljišta upisano je oranica, park, uređeno zemljište ili gradilište.

Kao vlasnici katastarskih čestica na kojima se nalaze samostojeća skloništa u zemljišnim knjigama upisane su osobe koje su prema odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 – pročišćeni tekst i 94/17) stekle vlasništvo pretvorbom prava upravljanja, korištenja i raspolaganja, a upis je proveden prema pravilima zemljišnoknjižnog prava. Od sedam samostojećih skloništa, tri skloništa nalaze se na zemljišnoknjižnim česticama kojima je vlasnik Grad, jedno sklonište je na katastarskoj čestici kojoj je vlasnik Republika Hrvatska, dva skloništa nalaze se na više katastarskih čestica od kojih su pojedine čestice u vlasništvu Grada, a neke u vlasništvu pravnih ili fizičkih osoba, dok je jedno sklonište na više katastarskih čestica koje su u suvlasništvu više fizičkih osoba.

Samostojeća skloništa su izgrađena prije Domovinskog rata, a prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme izgradnje, kada je civilna zaštita u okviru koje je bila propisana obveza izgradnje skloništa bila utvrđena propisima o općenarodnoj obrani, građena su kao javna skloništa. Grad nema tehničku dokumentaciju skloništa jer je uništena za vrijeme Domovinskog rata. Prema podacima iz zapisnika o inspekcijskom nadzoru obavljenom u 2010., svih sedam samostojećih skloništa su skloništa osnovne zaštite. Skloništa su građena u skladu s prostornim i urbanističkim planovima i planom obrane, prema programu gradnje skloništa i drugih zaštitnih objekata koje je donosilo nadležno tijelo tadašnje općine (skupština općine). Uvjeti za izgradnju skloništa bili su utvrđeni urbanističko-tehničkim uvjetima u sastavu podataka o lokaciji s oznakom stupnja tajnosti. Prema informacijama koje je Grad pribavio od nadležnog katastra tijekom obavljanja revizije, ova skloništa se mogu evidentirati kao zasebni građevinski objekti na temelju geodetskih elaborata, kao podzemne zgrade i bila bi tlocrtno prikazana na katastarskim planovima, a ove postupke katastar ne provodi po službenoj dužnosti, nego na zahtjev zainteresirane stranke koja u zahtjevu dokaže pravni interes. S obzirom na to da Zakonom o sustavu civilne zaštite i drugim propisima pitanje vlasništva nad javnim skloništima nije utvrđeno, Grad nije poduzimao aktivnosti za uređenje imovinskopravnih odnosa u vezi s ovim skloništima.

Od 25 skloništa koja se nalaze u stambenim ili stambeno-poslovnim ili poslovnim zgradama, četiri skloništa se nalaze u poslovnim zgradama i 21 sklonište u stambenim ili stambeno-poslovnim zgradama.

Od četiri skloništa u poslovnim zgradama, dva skloništa se nalaze u zgradama osnovnih škola, kao vlasnik jedne školske zgrade upisan je Grad Osijek (Sjenjak 7, u naravi Osnovna škola Sjenjak) a kao vlasnik druge školske zgrade upisana je javna ustanova osnovna škola (Kapelska 51a, u naravi Osnovna škola „Retfala“). Jedno sklonište (Trg Ante Starčevića 10) nalazi se u građevinskom objektu izgrađenom ispod razine okolnog zemljišta, pothodnik ispod gradskog trga, u naravi veći broj poslovnih prostora pretežno trgovačke namjene s pripadajućim hodnicima, sanitarnim i tehničkim prostorima. Podzemna građevina u okviru koje se nalazi sklonište nije evidentirana u katastru i u zemljišnoj knjizi, za zemljište je kao vrsta upotrebe, odnosno oznaka zemljišta upisano trg, a u zemljišnoj knjizi trg je upisan kao javno dobro u općoj uporabi, vlasnik Grad Osijek. Jedno sklonište nalazi se u poslovnoj zgradi (Sjenjak 133), u naravi robna kuća s pripadajućim poslovnim i drugim prostorima, a za suvlasnički dio s neodređenim omjerom posebnog dijela zgrade koji se odnosi na sklonište kao etažni vlasnik upisana je Republika Hrvatska.

Od preostalih 21 skloništa u stambenim ili stambeno-poslovnim zgradama, za jedanaest zgrada u zemljišnoj knjizi na posebnim dijelovima zgrada upisani su suvlasnički dijelovi s neodređenim omjerom (etažno vlasništvo) odnosno proveden je postupak prema odredbama Pravilnika o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisa vlasništva posebnog dijela nekretnine (etažnog vlasništva) (Narodne novine 121/12 i 61/18). Postupak se provodi na zahtjev upravitelja zgrade ili bilo kojeg suvlasnika nekretnine te ako nije podnesen zahtjev, provodi ga nadležni sud po službenoj dužnosti. Zahtjevu se prilažu isprave određene Pravilnikom, a između ostalog, potvrda o posebnim dijelovima zgrade s popisom vlasnika posebnih dijelova, odnosno osoba u čiju korist se predlaže upis prava vlasništva.

Od jedanaest zgrada za koje je proveden postupak utvrđivanja etažnog vlasništva s neodređenim omjerima, skloništa su kao posebni dijelovi zgrade upisana u dvije zgrade (Sjenjak 51 i Gornjodravaska obala 96), a kao vlasnik suvlasničkog dijela s neodređenim omjerom (etažno vlasništvo) koji se odnosi na sklonište upisana je Republika Hrvatska. Prema obrazloženju rješenja nadležnog suda donesenom u zemljišnoknjižnom postupku radi povezivanja knjige položenih ugovora sa zemljišnom knjigom, za upis vlasništva Republike Hrvatske je bila odlučna činjenica da je sklonište pod nadležnosti civilne zaštite te je od javnog interesa za sigurnost Republike Hrvatske. U devet zgrada skloništa nisu upisana kao posebni dijelovi zgrade jer u zemljišnoknjižnim postupcima povezivanja knjige položenih ugovora sa zemljišnom knjigom nisu priložene isprave iz kojih bi bilo vidljivo da u zgradi postoji sklonište.

Za deset zgrada nije proveden postupak povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora te upis vlasništva posebnih dijelova nekretnine. U ovim slučajevima je kao vlasnik cijele nekretnine (zgrade) upisan pravni sljednik investitora izgradnje te je prema odredbama propisa o vlasništvu u osam slučajeva kao vlasnik cijele zgrade upisan Grad Osijek, u jednom slučaju Republika Hrvatska i u jednom slučaju je upisano društveno vlasništvo te kao investitor Stambena samoupravna interesna zajednica.

Grad je ustrojio i vodi analitičke knjigovodstvene evidencije dugotrajne nefinancijske imovine po vrsti, količini i vrijednosti te i drugim podacima o nekretnini (površina, broj katastarske čestice, zemljišnoknjižni uložak i drugo). Analitičke evidencije su programski povezane s glavnom knjigom. Koncem 2022. u poslovnim knjigama evidentirano je pet samostojećih javnih skloništa koja se u cijelosti ili dijelom nalaze na zemljištu u vlasništvu Grada, a s obzirom na to da za skloništa nisu formirane katastarske čestice te da u katastru i zemljišnim knjigama nisu evidentirana kao zasebni građevinski objekti, nije obavljena procjena vrijednosti građevina i evidentirana su u vrijednosti od 1,00 kn.

Grad je obavio popis imovine i obveza sa stanjem na 31. prosinca 2022. Popisom imovine obuhvaćena su javna skloništa koja su evidentirana u poslovnim knjigama, odnosno skloništa koja se u cijelosti ili dijelom nalaze na zemljištu u vlasništvu Grada.

Planiranje i izgradnja skloništa te održavanje i korištenje javnih skloništa

Prema odredbama članka 17. Zakona o sustavu civilne zaštite, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave osigurava, između ostalog, uvjete za premještanje, sklanjanje, evakuaciju i zbrinjavanje u provedbi mjera civilne zaštite u zaštiti i spašavanju građana, materijalnih i kulturnih dobara.

Prema odredbama članka 3. Zakona o sustavu civilne zaštite, zahtjevi sustava civilne zaštite u području prostornog uređenja znače preventivne aktivnosti i mjere koje moraju sadržavati dokumenti prostornog uređenja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odredbama članka 49. spomenutog Zakona je propisano da ministar nadležan za poslove civilne zaštite donosi pravilnik o mjerama civilne zaštite u prostornom planiranju. Navedeni pravilnik nije donesen, a prema odredbi članka 197. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23) na snazi je Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (Narodne novine 29/83, 36/85 i 42/86), kojim je propisano da se osiguranje gradnje skloništa i prilagođavanje pogodnih komunalnih i prirodnih objekata za potrebe sklanjanja ostvaruje u pripremi, izradi, donošenju i provođenju prostornih planova na područjima koja bi, prema procjeni, mogla biti cilj napada u ratu.

U Prostornom planu uređenja Grada Osijeka (Službeni glasnik Grada Osijeka 8/05, 5/09, 17A/09 – ispravak, 12/10, 12/12, 20A/18, 8A/19 – pročišćeni tekst i 24/22), zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Osijeka utvrđeni su izmjenama navedenog Plana u 2012. (Službeni glasnik Grada Osijeka 12/12), u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju te prema Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Grada Osijeka iz 2010. U navedenim Zahtjevima je utvrđeno da se skloništa obavezno planiraju i projektiraju kao dvonamjenske građevine s prvenstveno mirnodopskom namjenom u skladu s opredjeljenjima i interesima investitora, da je lokaciju pojedinog skloništa potrebno predvidjeti tako da je omogućen pristup građevini i u slučaju rušenja te da će se zone izgradnje i lokacija pojedinog skloništa utvrditi uz suglasnost nadležnog tijela uprave. Zone izgradnje i lokacija pojedinog skloništa nisu utvrđene te prema navedenom Planu ne postoji obveza izgradnje skloništa.

Iz opisanoga je vidljivo da zahtjevi sustava civilne zaštite u području prostornog uređenja, odnosno preventivne aktivnosti i mjere koje moraju sadržavati dokumenti prostornog uređenja kako bi se osigurali uvjeti za sklanjanje, prostornim planom Grada nisu utvrđeni te da ovise o interesu investitora.

lako obveza izgradnje skloništa propisima nije utvrđena, Državni ured za reviziju je mišljenja da je prostornim planom svrsishodno utvrditi lokacije na kojima bi se pri izgradnji stambenih ili objekata javne namjene gradile podrumске i druge prostorije koje su sa ili bez prilagodbe pogodne za sklanjanje, u cilju ravnopravnog prostornog rasporeda skloništa i osiguranja uvjeta za sklanjanje u svim dijelovima Grada.

Grad je Odlukom donesenom u svibnju 2016. utvrdio da se javnim skloništima smatraju skloništa koja su izgrađena na javnim površinama odnosno izvan stambene ili poslovne ili stambeno-poslovne zgrade te od 2016. i u vrijeme obavljanja revizije Grad upravlja sa sedam samostojećih skloništa koja su građena kao javna skloništa.

Grad je od 2015. do 2019. uložio sredstva za osnovno tekuće održavanje skloništa (čišćenje, krećenje i uređenje podova) te skloništa priključio na javnu infrastrukturu (struju, vodu i kanalizaciju). Prema obrazloženju Grada, ulaganja su izvršena kako bi se spriječilo daljnje propadanje skloništa te omogućilo davanje u zakup, a ukupna ulaganja iznosila su 203.607,00 kn.

Prema Odluci o davanju u zakup javnih skloništa iz svibnja 2016., koja je na snazi u vrijeme obavljanja revizije, skloništa se daju u zakup putem javnog natječaja, a odluku o raspisivanju i provođenju natječaja donosi gradonačelnik. Natječaj provodi upravni odjel nadležan za komunalne poslove.

U vrijeme obavljanja revizije (stanje do prosinca 2023.) svih sedam skloništa koristi se na temelju zaključenih ugovora o zakupu, od čega su za šest skloništa ugovori zaključeni u 2021. i za jedno u 2022. Ugovori su zaključeni na vrijeme od četiri godine. Mjesečna zakupnina ugovorena je za jedno sklonište u iznosu od 100,00 kn mjesečno bez poreza na dodanu vrijednost, za jedno sklonište u iznosu od 120,00 kn, za jedno u iznosu od 150,00 kn, za dva u iznosu od 300,00 kn, za jedno u iznosu od 320,00 kn i za jedno u iznosu od 400,00 kn mjesečno. Ugovori o zakupu, osim odredbi koje se odnose na zakupninu i vrijeme na koje je zakup ugovoren, sadrže i odredbe koje se odnose na funkciju skloništa te zakupnici ne smiju vršiti preinake i rekonstrukcije i na smiju koristiti sklonište na način da pogoršavaju higijenske i tehničke uvjete u skloništu te moraju omogućiti ovlaštenoj osobi Grada obavljanje nadzora dva puta godišnje i obavljanje inspekcijskog nadzora, a na zahtjev nadležnog tijela civilne zaštite u roku od 24 sata moraju isprazniti prostor od osoba i stvari kako bi se oslobodio prostor za sklanjanje ljudi.

Na godišnjoj razini u proračunu Grada planiraju se sredstva za civilnu zaštitu te se planiraju i prihodi od zakupnina od javnih skloništa i rashodi za tekuće održavanje javnih skloništa.

Prihodi od zakupnina od javnih skloništa planirani su za 2021., 2022. i 2023. u godišnjem iznosu od 30.000,00 kn (odnosno za 2023. u protuvrijednosti od 3.982,00 EUR). Prihodi za 2021. ostvareni su u iznosu od 26.040,00 kn i za 2022. u iznosu 26.662,00 kn.

Rashodi za tekuće održavanje javnih skloništa utvrđeni su u proračunu te u Planovima razvoja sustava civilne zaštite Grada Osijeka za 2021., 2022. i 2023. u godišnjem iznosu od 70.000,00 kn (odnosno za 2023. u protuvrijednosti od 9.291,00 EUR). Rashodi za održavanje javnih skloništa za 2021. i 2022. nisu ostvareni. Prema obrazloženju Grada, rashodi nisu ostvareni jer su skloništa dana u zakup, a prema zaključenim ugovorima o zakupu zakupnik snosi troškove režija i tekućeg održavanja prostora (čišćenje, soboslikarske radove i sitnije popravke na instalacijama). Grad u skladu s ugovorima provodi nadzor nad korištenjem skloništa.

Ravnateljstvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo Preporuke za održavanje i opremanje skloništa osnovne zaštite koja se nalaze u stambenim, stambeno-poslovnim ili poslovnim građevinama te javnih skloništa. Prema navedenim Preporukama, preporučeno je provoditi kontrolu skloništa, tekuće održavanje skloništa te utvrditi opremu, elemente i instalacije koje su potrebne u odnosu na kapacitet postojećih skloništa. Kontrola skloništa obuhvaća vizualnu kontrolu svih dijelova skloništa, provjeru rada svih uređaja u skloništu, ocjenu dotrajalosti uređaja s potrebom nabavljanja uređaja i dijelova koji se ne mogu popraviti ili im je istekao rok trajanja te mjerenje natpritisaka u skloništu. Tekuće održavanje skloništa obuhvaća provjetravanje svih prostorija, uočavanje eventualnih oštećenja i vlage, podmazivanje brtvila na vratima i kliznih elemenata, čišćenje prašine, potrebne popravke vrata te dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju prostorija.

Grad ne obavlja kontrolu skloništa prema preporukama Ravnateljstva. Prema obrazloženju Grada, preporuke Ravnateljstva nemaju uporište u propisima jer je Pravilnik o održavanju skloništa i drugih zaštitnih objekata u miru Zakonom o sustavu civilne zaštite u 2015. stavljen izvan snage, a javna skloništa kojima Grad upravlja privedena su namjeni za korištenje skloništa u miru, odnosno za davanje u zakup. Također, Grad navodi da su javna skloništa i nadalje pogodna za sklanjanje stanovništva skloništa u slučaju terorizma i ratnih razaranja, ali ne i u slučaju nuklearnog udara. Navodi da i u vrijeme dok je navedeni Pravilnik bio na snazi postojeću opremu skloništa koja se odnosila na boravak u skloništimu u slučaju nuklearnog udara nije bilo moguće održavati jer je bila zastarjela i devastirana te da na tržištu nije bilo rezervnih dijelova. U vezi sa skloništimu koja se nalaze u stambenim, stambeno-poslovnim ili poslovnim građevinama, Grad navodi da se ne radi o javnim skloništimu, da su izgrađena kao skloništa dopunske zaštite za potrebe stanara ili korisnika te zgrade te da nije u posjedu ovih skloništa jer su u 2016. predana na upravljanje vlasnicima odnosno suvlasnicima zgrada, ali da će se u slučajevima potrebe koristiti za sklanjanje.

Od 2021. do vremena obavljanja revizije (stanje u prosincu 2023.) nadležni odjel Ravnateljstva je u listopadu 2022. proveo inspekcijski nadzor Grada nad provedbom obveza predstavničkog i izvršnog tijela Grada prema odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite. Zapisnikom o obavljenom nadzoru nisu utvrđene značajnije nepravilnosti, osim što je Grad upućen da prema uputama nadležnog područnog ureda civilne zaštite planira reviziju, usklađivanje i ažuriranje procjene rizika. Inspekcijskim nadzorom nije obuhvaćeno upravljanje i održavanje javnih skloništa.

Informiranje javnosti

Prema odredbama članka 43. Zakona o sustavu civilne zaštite, svaki građanin dužan je sudjelovati u aktivnostima sustava civilne zaštite, a nadležni stožer civilne zaštite putem sredstava javnog informiranja ili na drugi primjereni način javno poziva građane na provedbu aktivnosti u sustavu civilne zaštite. Prema odredbama članka 47. Zakona, aktivnosti u sustavu civilne zaštite su pripremne aktivnosti koje se provode kao preventivne i planske u okviru redovne djelatnosti sudionika sustava civilne zaštite i operativne aktivnosti koje se provode u rasponu od ranog upozoravanja, pripravnosti do reagiranja.

Preventivne aktivnosti u sustavu civilne zaštite, prema odredbama članka 48. navedenog Zakona, između ostalog, obuhvaćaju i jačanje svijesti građana, ranjivih i posebnih ciljanih društvenih skupina o opasnostima i mjerama za zaštitu te korištenje broja 112, odgoj i obrazovanje djece o specifičnim sadržajima na temelju postojećih ili posebnih programa te javno informiranje i suradnju u medijima, a provode ih sudionici i operativne snage sustava civilne zaštite i građani u okviru redovne djelatnosti, radi smanjenja rizika, prijetnji i opasnosti za život i zdravlje građana, materijalnih dobara i okoliša od svih vrsta prirodnih i tehničko-tehnoloških velikih nesreća i katastrofa.

Prema odredbama članka 54. Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti o postupku njihovog donošenja koji je na snazi od lipnja 2021., svi nositelji izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti dužni su u postupak donošenja propisa uključiti javnost kako bi se prikupile informacije o interesima, stavovima i prijedlozima zainteresirane javnosti u vezi s javnim politikama na području civilne zaštite te pravovremeno uočile slabosti i negativni učinci javnih politika, a koje kroz postupak savjetovanja treba otkloniti prije njihovog formalnog usvajanja.

Grad je u postupku donošenja planskih dokumenata (procjene rizika i plana djelovanja civilne zaštite, godišnje analize stanja sustava civilne zaštite, godišnjeg plana razvoja sustava civilne zaštite te smjernica za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite) na mrežnim stranicama objavljuvao nacрте i prijedloge planskih dokumenata uz obrazloženje propisa na temelju kojih se donose te kako bi se u postupak donošenja uključila javnost i prikupili prijedlozi zainteresirane javnosti. Donesene planske dokumente Grad objavljuje na svojim mrežnim stranicama u službenim glasnicima.

S obzirom na to da je Plan djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka objavljen na mrežnim stranicama Grada te da sadrži podatke o kapacitetima i objektima za sklanjanje, informacije o skloništimu su javno dostupne, a dostupne su i informacije o organizaciji sklanjanja i organizaciji boravka u objektima za sklanjanje koje su sadržane u navedenom Planu.

Osim objavljivanja dokumenata u postupku donošenja na mrežnim stranicama Grada te objavljivanja donesenih dokumenata u službenim glasnicima, na mrežnim stranicama Grada, u okviru gradskih novosti, objavljuju se i informacije o drugim aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite koje se odnose na provedene edukacije i pokazne vježbe.

Informiranje javnosti o mogućem nastanku i razvoju katastrofe prema odredbama članka 67. Zakona o sustavu civilne zaštite provode Ministarstvo, nadležne službe drugih tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge stručne službe u području svoje nadležnosti. Informiranje javnosti mora biti pravodobno i svima dostupno.

Obveza izvršnog tijela jedinica lokalne samouprave je prema odredbama članka 17., stavka 5. navedenog Zakona, između ostalog, pružati redovito i u najprimjerenijem obliku jasne i lako razumljive, preispitane i usklađene informacije o sigurnosnim mjerama i nužnom ponašanju u slučaju velike nesreće na području svoje nadležnosti. Na području Grada velika nesreća (uzrokovana požarom u pravnoj osobi koja se bavi recikliranjem plastičnog otpada) proglašena je u listopadu 2023., a informacije o sigurnosnim mjerama i nužnom ponašanju pružao je župan Osječko-baranjske županije te gradonačelnik i načelnik stožera civilne zaštite Grada i objavljuvane su u elektroničkim i tiskanim medijima.

OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA I KORIŠTENJA SKLONIŠTA ZA GRAĐANE NA PODRUČJU GRADA OSIJEKA

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa na području Grada. Ciljevi revizije bili su provjeriti normativno uređenje odnosno uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje i korištenje javnih skloništa, provjeriti evidencije i cjelovitost podataka o javnim i drugim skloništima na području Grada, provjeriti planiranje i izgradnju skloništa, održavanje javnih skloništa i koriste li se u skladu s unutarnjim aktima Grada i pažnjom dobrog gospodara te provjeriti provođenje informiranja javnosti o aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite za ostvarivanje zaštite i spašavanja građana u slučajevima velikih nesreća i katastrofa te u otklanjanju posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, primjenjujući utvrđene kriterije, Državni ured za reviziju ocijenio je da je Grad normativno uredio upravljanje i raspolaganje javnim skloništima, donio je planske i druge dokumente u sustavu civilne zaštite, sastavio je evidenciju javnih i drugih skloništa na svom području, u poslovnim knjigama evidentirao je javna skloništa koja se u cijelosti ili dijelom nalaze na zemljištu u vlasništvu Grada, za javna skloništa utvrdio je djelatnosti koje se mogu obavljati u skloništima u mirnodopskim uvjetima te način i uvjete upravljanja i korištenja skloništa, javna skloništa davao je u zakup putem javnog natječaja, u planskim dokumentima civilne zaštite naveo je podatke o skloništima, odnosno kapacitetima za sklanjanje, provodio je nadzor nad korištenjem skloništa u skladu s ugovorima te informirao javnost o skloništima i aktivnostima koje se provode u sustavu civilne zaštite. Međutim, procjena rizika od velikih nesreća za područje Grada nije izrađivana u rokovima utvrđenim Pravilnikom o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno svake tri godine, a Planom djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka nisu obuhvaćeni i drugi objekti i kapaciteti za sklanjanje ljudi koji omogućavaju optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe, kao što su podrumске i druge prostorije u građevinama, koje su prilagođene za sklanjanje te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori, kako je propisano odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ocjenjuje da su aktivnosti Grada provedene u vezi s upravljanjem i korištenjem javnih i drugih skloništa na području Grada **učinkovite, pri čemu su potrebna poboljšanja** te daje sljedeće preporuke, prema područjima revizije:

1. Normativno uređenje upravljanja i korištenja javnih i drugih skloništa
  - 1.1. Izrađivati procjenu rizika od velikih nesreća za područje Grada u rokovima utvrđenim Pravilnikom o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno svake tri godine.
  - 1.2. Nakon donošenja nove procjene rizika od velikih nesreća za područje Grada, ako su nastale suštinske promjene, uskladiti i Plan djelovanja civilne zaštite Grada Osijeka s odredbama Pravilnika o nositeljima, sadržaju i postupcima izrade planskih dokumenata u civilnoj zaštiti te načinu informiranja javnosti u postupku njihovog donošenja.

- 1.3. Planom djelovanja civilne zaštite Grada obuhvatiti i druge objekte i kapacitete za sklanjanje ljudi koji omogućavaju optimalnu zaštitu sa ili bez prilagodbe, kao što su podrumске i druge prostorije u građevinama, koje su prilagođene za sklanjanje te komunalne i druge građevine ispod površine tla namijenjene javnoj uporabi kao što su garaže, trgovine i drugi pogodni prostori, kako je propisano odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenih preporuka postigla poboljšanja u vezi s normativnim uređenjem za učinkovito upravljanje i korištenje skloništa na području Grada.

OČITOVANJE GRADA OSIJEKA

Grad Osijek je u Očitovanju naveo da je suglasan sa svim činjenicama opisanim u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja i korištenja skloništa za građane na području Grada Osijeka te da nema primjedbi na navedene činjenice.